

Meesterschapsteam Geschiedenis

Verslag werkzaamheden 2021-2022

Het Meesterschapsteam Geschiedenis richt zich op het ontwikkelen en verspreiden van geschieddidactische kennis en wordt gecoördineerd door prof. dr. Carla van Boxtel van de Universiteit van Amsterdam (hoogleraar Vakdidactiek, in het bijzonder geschiedenisonderwijs) in samenwerking met dr. Chiel van den Akker van de Vrije Universiteit en dr. Susan Hogervorst van de Open Universiteit. In 2021-2022 heeft het Meesterschapsteam Geschiedenis de volgende activiteiten ondernomen en producten gerealiseerd.

ONTWIKKELEN VAN VAKDIDACTISCHE KENNIS

Dudoc Alfa promovendi: In 2021-2022 werkten vier Dudoc Alfa promovendi aan een geschieddidactisch onderzoek: Uddhava Rozendal, Johan van Driel, Maartje van der Eem en sinds september 2021 Bregje Prent (begeleiding Carla van Boxtel, Jannet van Drie, Geerte Savenije). Ook Alida Jones startte in 2021, als Dudoc Alfa promovendus, maar zij is inmiddels gestopt met haar promotietraject. Daarnaast zijn er twee promovendi met een NWO promotiebeurs voor leraren die aansluiten bij de scholings- en intervisieactiviteiten binnen Dudoc Alfa (Hanneke Bartelds en Yolande Potjer).

In oktober 2021 verdedigde Dudoc Alfa promovendus Marc Kropman zijn proefschrift "Shifting lenses. Multiperspectivity and narratives of the Dutch past in secondary history education". Er wordt vanuit het Meesterschapsteam geschiedenis een structurele bijdrage geleverd aan de intervisiebijeenkomsten voor de Dudoc Alfa promovendi.

Onderzoek: In hun onderzoek richtten de leden van het meesterschapsteam zich onder andere op het leren en onderwijzen van historisch redeneren, historisch besef, historische cultuur en het gebruik van ooggetuigenverslagen in educatieve contexten.

Carla van Boxtel verwierf in 2021 als hoofdaanvrager subsidie van NRO voor een Interlinked Research project 'Teaching critical thinking about controversial issues: the potential of an integrative approach, waarvan een promotieproject zich richt op het onderwijzen van kritisch denken over controversiële onderwerpen in de geschiedenisles. Daarnaast coördineert zij het Peilingsonderzoek aardrijkskunde/geschiedenis einde basisonderwijs (2020-2023) in opdracht van het Ministerie en de Inspectie en neemt zij deel aan het Erasmus +-project History Lab for European Civic Engagement: Open E-toolkit to train history teachers on digital teaching and learning (2021-2023).

UITWISSELEN EN VERSPREIDEN VAN VAKDIDACTISCHE KENNIS

Het onderzoek van de leden van het meesterschapsteam resulteerde in diverse presentaties en publicaties (zie het overzicht hieronder).

Symposium Meesterschapsteam Geschiedenis. 'Gevoelig voor geschiedenis. Betekenisgeving en interpretatie in het geschiedenisonderwijs'

Voorstellingen van het verleden worden niet alleen door historici gemaakt. Mensen willen betekenis geven aan het verleden. Wat kenmerkt deze geschiedverhalen? En wat doen we er in het geschiedenisonderwijs mee? Hoe leren leerlingen kritisch omgaan met historische bronnen en interpretaties? Het Meesterschapsteam Geschiedenis organiseerde op vrijdagmiddag 17 juni 2022 over dit thema een symposium voor leraren, lerarenopleiders, onderzoekers en andere belangstellenden (26 deelnemers). De middag werd geopend met een lezing van historicus Remieg Aerts, 'Geschiedenis als 'willenschap'. Over functie en gebruik van geschiedenis' naar aanleiding van

zijn recent uitgekomen boek. Hij besprak de kernthema's in dit boek en de implicaties voor geschiedenisonderwijs. Daarna presenteerden Dudoc Alfa promovendi Johan van Driel en Maartje van der Eem de resultaten van hun promotieonderzoek. Johan van Driel presenteerde het ontwerp en de resultaten van een lees- en schrijfinstructie gericht op historisch redeneren. Maartje van der Eem ging in haar presentatie in op de resultaten van een didactiek waarin leerlingen de bruikbaarheid en betrouwbaarheid van bronnen leren beoordelen en aan de hand van hedendaagse voorbeelden de relevantie van deze vaardigheid duidelijk wordt gemaakt. Daarna konden deelnemers een verdiepende workshop volgen van Johan van Driel of Maartje van der Eem. De deelnemers waardeerden de praktische inzetbaarheid van de gepresenteerde aanpakken en zagen ook veel mogelijkheden in een combinatie daarvan. Enkele historici die werkzaam zijn aan een afdeling geschiedenis van de universiteit stelden voor om een vergelijkbare bijeenkomst te organiseren voor docenten van de opleiding geschiedenis, omdat daarin vergelijkbare vaardigheden worden onderwezen.

Netwerkbijeenkomsten Nederlands-Vlaamse Onderzoeksgroep Geschiedenisonderwijs. Op deze bijeenkomsten worden conceptartikelen, onderzoeksinstrumenten en onderzoeksaanvragen besproken en zijn ook geregeld onderzoekers uit het buitenland te gast die een presentatie geven. Het netwerk kent ruim 30 leden. Afgelopen jaar zijn er drie bijeenkomsten geweest. In het najaar van 2022 zal een bijeenkomst plaatsvinden in Gent.

Bijdrage aan curriculumvernieuwing: (vervolg Curriculum.nu). Carla van Boxtel was voorzitter van de werkgroep Referentiekader Tijd die in mei 2022 haar voorstel voor een vernieuwd tijdvakkenkader presenteerde. Dit voorstel vormt input voor de herziening van de kerndoelen voor het geschiedeniscurriculum op de basisschool en in de onderbouw van het voortgezet onderwijs. Het rapport is goed ontvangen en o.a. gepresenteerd in het vakblad voor geschiedenisleraren (Kleio), op de Historicidagen in Rotterdam en de jaarlijkse conferentie van het Europese onderzoeksnetwork van lerarenopleiders geschiedenis (Heirnet).

PLANNEN VOOR 2022-2023

- een vervolgsymposium over het onderwijzen van vaardigheden gerelateerd aan historische interpretatie, maar dan voor historici werkzaam aan de opleidingen geschiedenis van de UvA/VU.
- Meesterschapsteam Geschiedenis Symposium in juni 2023, met medewerking van Dudoc Alfa / NWO promovendi
- toegankelijk maken van uitkomsten van recent geschieddidactisch onderzoek op de website van Vakdidactiek Geesteswetenschappen
- opzetten professionele leergemeenschap/docentontwikkelteam burgerschapsonderwijs voor geschiedenisdocenten

PUBLICATIES EN PRESENTATIES

Publicaties

Eem, M., van Drie, J., Brand-Gruwel, S., & van Boxtel, C. (2022, online first). Students' evaluation of the trustworthiness of historical sources: Procedural knowledge and task value as predictors of student performance. *The Journal of Social Studies Research*. <https://doi.org/10.1016/j.jssr.2022.05.003>

Hogervorst, S., & Wegewitz, M. (2022). Das Internationale Ravensbrück-Komitee und nationale Erinnerungskulturen (496-521). In P. Neumann-Thein, D. Schuch & M. Wegewitz (Eds). *Organisiertes Gedächtnis. Kollektive Aktivitäten von Überlebenden der nationalsozialistischen Verbrechen*. Wallstein Verlag, Göttingen.

- Hogervorst, S. (2021). Corona Heritage and the Omnipresence of the Present. *Public History Weekly* 9 (6) DOI: [dx.doi.org/10.1515/phw-2021-18601](https://doi.org/10.1515/phw-2021-18601).
- Hogervorst, S. (2021). Crossewt: Cross-medial Analysis of World War II Eyewitness Testimonies. *TMG – Journal for Media History* 24 (1-2), 1-12. <https://doi.org/10.18146/TMG.810>.
- Hogervorst, S. (2021). Corona-erfgoed en de gemuseïficeerde blik op het heden. In M. Winkler, M. Malsch en J. Sap (Eds.). *Nooit meer dansen? De veilige stad in tijden van de pandemie* (305-320). Boom Criminologie, Den Haag.
- Hogervorst, S. (2021). Schriftelijke geschiedenis? Een vrijmoedig pleidooi voor het structureel werken met mondelinge bronnen. *Tijdschrift voor Geschiedenis* 134, (2), 185-186. <https://doi.org/10.5117/TVG2021.2.001.HOGE>.
- Kropman, M., Van Boxtel, C., & Van Drie, J. (2021). Multiperspectivity in lesson designs of history teachers: The role of school book texts in the design of multiperspective history lessons. *Historical Encounters: A journal of historical consciousness, historical cultures, and history education*, 8(1), 46-69. <https://doi.org/10.52289/hej8.104>
- Schep, M., Tramper, I., & van Boxtel, C. (2021). Kinderen en ouderen in gesprek over de oorlog. Een case studie naar omgevingsonderwijs. *Cultuur + Educatie*, 59, 45-68.
- Sendur, K. A., van Drie, J., & van Boxtel, C. (2022). Epistemic beliefs and written historical reasoning: their relationship. *Historical Encounters*, 9(1), 141-158.
- van Boxtel, C. A. M., & van Drie, J. P. (2021). Misvattingen over historisch redeneren. *Kleio*, 62(7), 48-51.
- Van Boxtel, C., Visser, A., Bark, M., de Groot-Reuvekamp, M., de Kreek, R., & Potjer, Y. (2022). Ontwikkelingen in de tijd. Naar een nieuw historisch referentiekader voor geschiedenisonderwijs. *Kleio*, 4, 4-13.
- van Boxtel, C., Visser, A., Bark, M., de Groot-Reuvekamp, M., de Kreek, R. & Potjer, Y. (2022). *Ontwikkelingen in de tijd. Toelichting en advies nadere uitwerking historisch referentiekader*. Enschede: SLO. <https://www.slo.nl/@20483/ontwikkelingen-tijd/>
- van den Akker, C. (Ed.) (2022). *The Routledge Companion to Historical Theory*. London and New York: Routledge.
- van den Akker, C. (2022). "Practical Wisdom. Or What Can and Should Philosophy of History Achieve?," in *Geschiedstheorie am Werk*, 13/09/2022, <https://gtw.hypotheses.org/7858>
- van den Akker, C. (2022). Welcome Note from the Editor-in-Chief: The Task of Philosophy of History. *Journal of the Philosophy of History* 16, 132–137.
- van Driel, J.C., van Drie, J., & van Boxtel, C. (2022, online first). Writing about historical significance: The effects of a reading-to-write instruction. *International Journal of Educational Research*.
- van Driel, J. C., van Drie, J. P., & van Boxtel, C. A. M. (2021). Struggling with historical significance: Reasoning, reading, and writing processes. *European Journal of Applied Linguistics*. <https://doi.org/10.1515/eujal-2021-0004>

Presentaties

- Hogervorst, S. (2022). Distance through the screen. Didactic opportunities for searchable interview collections. Oral history theme session at the ESSHC 2022 (Amsterdam, 25-3-2022).

van Boxtel, C., de Groot-Reuvekamp, M., & Potjer, Y. (2022). *What to teach in history class? Principles for the selection and description of contents for the new Dutch historical frame of reference*. Presented at the History Educators International Research Network Conference (Amsterdam, 31-8-2022).

van Boxtel, C., de Leur, T., & de Groot-Reuvekamp, M. (2022). *Powerful teaching approaches for history in primary school*. Presented at the History Educators International Research Network Conference (Amsterdam, 31-8-2022).

van Boxtel, C., Bosch, M., Houwen, A., & Lafrarchi, N. (2022). *Geschiedenis doceren in een globaliserende wereld: vernieuwing van het tijdvakkenkader*. Sessie op de Historicidagen (Rotterdam, 26-8-2022).

van Boxtel, C. (2021). *Dialogic history education: potential and challenges*. Seminar of the Cambridge Educational Dialogue Research (CEDiR) Group (online 6-12-2021).

van Boxtel, C. (2021). *Professionalisering van leraren mens- en maatschappijwetenschappen en talen: de kracht van professionele leergemeenschappen*, OPERA Conferentie (Amsterdam, 4-11-2021).

van den Akker, C. (June 2022). Round Table *Future of the Philosophy of History*, Oulu University, Finland.

van den Akker, C. (April 2022). Opening lecture meeting Network Theory of History, Huizinga Research School Utrecht: "*Reading Challenges in the Philosophy of History*".

Redactie wetenschappelijke tijdschriften

Susan Hogervorst is redactielid van *Tijdschrift voor geschiedenis*.

Carla van Boxtel is lid van de editorial board van *Journal of the Learning Sciences*, *History Education Research Journal* en *Theory and Research in Social Education*.

Chiel van den Akker is editor-in-chief van *Journal of the Philosophy of History*.